

ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

FACTORS RELATED TO POLICE INQUIRY OFFICIALS' CRITICAL THINKING UNDER KHONKAEN PROVINCIAL POLICE

อภิเชษฐ ไหม้งพุด (Apichet Mongput)*

ดร.นีออน พิณประดิษฐ์ (Dr.Neon Pinpradit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน 2) เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน 3) ศึกษาตัวแปรทำนาย การคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา และแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้คือ Pearson's Product Moment Correlation, t-test และ Multiple Regression Analysis ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่อายุราชการ, ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน, การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2) พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาตรี มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกัน พนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการมาก มีประสบการณ์ทำงานสอบสวนมาก มีการฝึกอบรมงานสอบสวนมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า พนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการน้อย มีประสบการณ์ทำงานสอบสวนน้อย มีการฝึกอบรมงานสอบสวนน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) ตัวแปรทำนายสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน คือ อายุราชการ การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา สามารถทำนายได้ร้อยละ 83.70 ข้อเสนอแนะสำคัญคือผู้บังคับบัญชาควรจัดโครงการฝึกอบรมแบบบูรณาการงานสอบสวนกับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนางานสอบสวนและส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

คำสำคัญ : การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสนับสนุนทางสังคม พนักงานสอบสวน

Key words: critical thinking, social support, police inquiry official

*นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The purposes of this research were 1) To study the relationship among factors related to police inquiry officials critical thinking. 2) To compare police inquiry officials' critical thinking. 3) To study predictable variables of police inquiry officials' critical thinking. The sample were 159 Khonkaen provincial police inquiry officials. Research instruments were the personal questionnaire, the commander social support rating scale and the critical thinking test. The analysis methods were Pearson's Product Moment Correlation, t-test, and Stepwise Multiple Regression Analysis. The findings were as follows 1) there was no relationship between education background and police inquiry officials' critical thinking while years of government services, inquiry experience, inquiry training and commander social support had positive relationship with critical thinking at .001 level of significance. 2) there was no difference between Master's degree police inquiry officials and Bachelor's degree police inquiry officials in critical thinking whereas more years of government services, inquiry experience, inquiry training, and commander social support police had higher critical thinking scores than the others. 3) the important predictable variables of police inquiry officials' critical thinking were years of being government services, inquiry training, and commander social support which could be predicted at the predict at the percentage of 83.70. An important suggestion was that the commander should provide integration of inquiry task on critical thinking training project to develop police inquiry officials' critical thinking.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลในสังคมต้องมีความละเอียดรอบคอบในการรับฟังข้อมูลข่าวสารเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการตัดสินใจ ข้าราชการตำรวจเป็นอีกอาชีพหนึ่งต้องปรับตัวเข้ากับสังคมเนื่องจากมีภาระหน้าที่กว้างขวางรอบด้านเช่น ตำรวจเป็นผู้บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะโดยทั่วไป เป็นผู้พิทักษ์และรักษาทรัพย์สินของประชาชน รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นผู้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติของกฎหมาย (เนืออน พินประดิษฐ์, 2546) ตำรวจจึงจำเป็นที่จะต้องมีความทักษะทางการคิดในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ

ตำรวจเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม และเป็นสายธารขั้นต้นของกระบวนการยุติธรรมก่อนที่จะนำตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษตามกฎหมาย หากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจขาดประสิทธิภาพแล้วจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมได้ เพื่อให้การทำงานของตำรวจมีประสิทธิภาพและสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ (ปกรณ ไพรอังกูร, 2547) ตำรวจจึงต้องมีทักษะทางการคิด และมีลักษณะเปิดกว้าง พร้อมที่จะเรียนรู้ มีจิตสำนึกรับผิดชอบหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละพร้อมที่จะรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนและสังคม กล่าว

โดยสรุปคือตำรวจต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่สัมผัสกับประชาชนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนสมกับคำว่า “ตำรวจคือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2544) การที่จะให้ถึงพร้อมในคุณสมบัติของตำรวจที่ดีได้นั้น ตำรวจจำเป็นต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในเรื่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ในการผสมผสานองค์ความรู้จึงจะสามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อต่อสู้กับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างกลมกลืน (สุชาติ ศรีสุวรรณ, 2540) และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจกับข้อมูลที่ซับซ้อนปัญหาความขัดแย้งรวมทั้งข้ออ้างต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร

Watson and Glaser (1980) ให้ความหมาย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ว่าเป็นการคิดที่ประกอบด้วย ทักษะ ความรู้ และทักษะ โดยที่ทัศนคติหมายถึง ทัศนคติต่อการแสวงหาความรู้และยอมรับการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนที่อ้างว่าเป็นจริง แล้วใช้ความรู้ด้านการอนุมานมาสรุปใจความสำคัญและการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยตัดสินจากหลักฐานอย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับตรรกวิทยา ตลอดจนทักษะการใช้ทัศนคติและความรู้ดังกล่าวมาประเมินความถูกต้องของข้อความ ดังนั้นการคิดวิจารณ์จึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความรู้ และทักษะดังนี้ 1) ทักษะของการใฝ่รู้ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสังเกตเห็นปัญหา และความต้องการในการมีหลักฐานเพื่อสนับสนุนสิ่งที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นความจริง 2) ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นและกล่าวอ้างอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีการแยกแยะน้ำหนักหรือความถูกต้องของหลักฐานต่างๆ อย่างมีหลักการ และ 3) ทักษะในการนำทัศนคติข้างต้นมาใช้หรือประยุกต์ จากความหมายและองค์ประกอบของการคิดวิจารณ์ดังกล่าวจะเห็นว่า มีความเกี่ยวข้องกับภาระงานของตำรวจที่ต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีความสำคัญต่อตำรวจคือ ทำให้ตำรวจนั้นคิดในทางที่ถูกและคิดไปในทางที่เป็นประโยชน์ เน้นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากขึ้น จะช่วยให้ตำรวจนั้นเป็นคนดีและคนเก่ง ทั้งยังเป็นบุคคลที่มีลักษณะที่มีความกล้าหาญทางปัญญา ซื่อสัตย์ มีความพากเพียรใช้เหตุผลมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบ (Paul, 1993)

ตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 774/2537 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2537 เรื่อง การกำหนดหน้าที่การงานของตำแหน่งในสถานตำรวจ แบ่งงานของตำรวจเป็น 5 งาน คือ งานอำนวยการ งานป้องกันปราบปราม งานสอบสวน งานสืบสวนและงานจราจร ปัจจุบันการทำงานของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวนถูกร้องเรียนเป็นอย่างมาก ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากขาดทักษะทางด้านการคิดในการปฏิบัติงาน ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดศึกษาทักษะทางด้านการคิดของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวนมาก่อน ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาถึงระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวน โดยข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวนนั้นเรียกว่า พนักงานสอบสวนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้ความหมายว่า คือ เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน การสอบสวนนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบ ข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ แต่ในปัจจุบันกระบวนการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน ขาดความศรัทธาและความเชื่อถือ

ในการปฏิบัติงานจากประชาชน เห็นได้จากการจัดตั้ง กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจสอบสวน ตลอดทั้งสังคม วิชาการวิจารณ์การทำงานของพนักงานสอบสวนไปในทางลบถูกลดบทบาทอำนาจต่างๆ ลงไปเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อให้การทำงานของพนักงานสอบสวนเป็นที่ยอมรับของสังคมและองค์กรต่างๆ พนักงานสอบสวนต้องพัฒนาความสามารถทางด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการทำงาน เพื่อให้การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานมีประสิทธิภาพบริสุทธิ์ยุติธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน โดยจำแนกปัจจัยต่างๆ ดังนี้ ระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ในการทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ประชากรที่มุ่งศึกษาเป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นว่าผลวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานสอบสวนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา กับ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา
3. เพื่อศึกษาตัวแปรทำนาย การคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวนจากระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา

3. คำถามการวิจัย

ระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวนและการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา มีความเกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวนอย่างไร และตัวแปรใดบ้างสามารถทำนายการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน

4. นิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ศึกษา

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง กระบวนการคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ด้วยการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินความถูกต้องของข้อมูลตามสภาพการณ์ที่กำหนด โดยใช้ทักษะความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปหรือการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล สามารถวัดได้แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ ปกรณ์ ไพธองกูร (2547)

2. ระดับการศึกษาของพนักงานสอบสวน หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของพนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ปริญญาตรี ปริญญาโท และอื่นๆ วัดโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
3. อายุราชการ หมายถึง ระยะเวลาในการรับราชการตำรวจนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นว่าที่ร้อยตำรวจตรีจนถึงปัจจุบัน วัดโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
4. ประสบการณ์ในการทำงานสอบสวน หมายถึง ระยะเวลาทำงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยเริ่มตั้งแต่ได้รับบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวนจนถึงปัจจุบัน วัดโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
5. การฝึกอบรมงานสอบสวน หมายถึง การเข้ารับการฝึกหรืออบรมหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน ตามโครงการหรือหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น หรือตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด วัดโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
6. การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ามีผู้ให้ความช่วยเหลือหรือได้รับการตอบสนองความต้องการจากผู้บังคับบัญชา (หัวหน้าสถานี) ซึ่งมีทั้งความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคมเพื่อให้บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนสามารถเผชิญและแก้ปัญหาหรือบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการได้ และการสนับสนุนที่ได้รับนั้นทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สามารถวัดได้โดยแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ รัชนี้ เต็มอุดม (2539)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Correlation Research) เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น จำนวน 25 สถานี รวมทั้งสิ้น 159 คน

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา

ตัวแปรตาม คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
2. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด Cronbach

Alphas Coefficient เท่ากับ 0.98

3. แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด Kuder Richardson-20 เท่ากับ 0.76

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป็นรายสถาน
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง แล้ววิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation, t-test และ Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลพื้นฐานคือ ระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวนและการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน โดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation
3. เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน ระหว่างพนักงานสอบสวนที่มีระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวนและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาอยู่ในกลุ่มสูงกับพนักงานสอบสวนที่มีระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวนและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา อยู่ในกลุ่มต่ำ โดยใช้สถิติ t-test
4. วิเคราะห์ค่าสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อหาตัวแปรทำนายการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน จากปัจจัยด้านระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

6.1 สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานสอบสวน การฝึกอบรมงานสอบสวน การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกัน แต่พนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการมาก มีประสบการณ์ทำงานสอบสวนมาก มีการฝึกอบรมงานสอบสวนมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าพนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการน้อย มีประสบการณ์ทำงานสอบสวนน้อย

มีการฝึกอบรมงานสอบสวนน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ตัวแปรทำนายสำคัญ ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน คือ การมีอายุราชการสูง การได้รับการฝึกอบรมงานสอบสวน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา สามารถทำนายได้ร้อยละ 83.70

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถวิจารณ์ผลได้ดังนี้

1. ระดับการศึกษาของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุติพงศ์ อนุพงศ์พิพัฒน์ (2548) ศึกษาเรื่อง บทบาทของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นในการไกล่เกลี่ยคดีอาญา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพนักงานสอบสวนในการไกล่เกลี่ยคดีอาญา การที่ระดับการศึกษาของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่มีความสัมพันธ์กัน อาจเกิดจากสาขาวิชาที่พนักงานสอบสวนศึกษาในระดับที่สูงขึ้นนั้นไม่สอดคล้องกับงานของตำรวจ

อายุราชการของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์ทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของต่อศักดิ์ สะอาดพรรค (2527) ศึกษาเรื่อง การใช้วิจารณญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า อายุราชการมีความสัมพันธ์กับการใช้วิจารณญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอายุราชการมากขึ้นจะมีวิจารณญาณเบื้องต้นอย่างไตร่ตรองด้วยความละเอียดรอบคอบมากขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมรินทร์ ทัพพะวัฒนะ (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้วิจารณญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งเหตุอาชญากรรม (191) พบว่า อายุราชการ มีความสัมพันธ์กับการใช้วิจารณญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งเหตุอาชญากรรม กล่าวคือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอายุราชการเพิ่มขึ้นส่งผลให้การคิดและการตัดสินใจในการรับแจ้งเหตุอาชญากรรม มีความไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนที่จะเชื่อว่าข้อมูลที่ได้รับแจ้งนั้นเท็จจริงประการ

ประสบการณ์ทำงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ ศรีจันทร์ (2547) ศึกษาเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้า ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น พบว่าประสบการณ์การใช้อาวุธปืนกับการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนมีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนมีประสบการณ์ใช้อาวุธปืนเพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้อาวุธปืนจับกุมผู้ค้ายาบ้า ด้วยความไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนจับกุมผู้ค้ายาบ้า เพื่อไม่ให้เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุและอยู่ภายในกรอบของกฎหมาย

การฝึกอบรมงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์ทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ ศรีจันทร์ (2547) พบว่าการได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับ

วิชาการด้านการสืบสวน กับการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือการได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านการสืบสวนเพิ่มเติมของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งผลต่อการเกิดและการตัดสินใจในการใช้อาวุธปืนจับกุมผู้ค้ายาบ้าด้วยความไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนจับกุมผู้ค้ายาบ้า เพื่อไม่ให้เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุ และอยู่ภายในกรอบของกฎหมาย

การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสัมพันธ์ทางบวก สอดคล้องวิจัยของ Russei et.al (1987 อ้างถึงใน นีออน พิณประดิษฐ์, 2526) ศึกษาเรื่องการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มตัวอย่างครูประถมและมัธยมศึกษาจำนวน 316 คน พบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารหรือหัวหน้า การได้รับการยอมรับในคุณค่า เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของครูที่พึงปรารถนา ซึ่งก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานนั้นจะต้องผ่านกระบวนการคิด แสดงให้เห็นว่าเมื่อได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารหรือหัวหน้าจะทำให้เกิดความใส่ใจ มีความละเอียดรอบคอบในการคิดก่อนลงมือปฏิบัติงาน ทำให้งานที่ทำออกมาดี

2. พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทและการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติพงศ์ อนุพงศ์พิพัฒน์ (2548) ศึกษาเรื่อง บทบาทของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นในการไกล่เกลี่ยคดีอาญา พบว่า พนักงานสอบสวนที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยคดีอาญาไม่มีความแตกต่างกันกับพนักงานสอบสวนที่มีระดับการศึกษาต่ำแต่อย่างใด แสดงว่าการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นนั้นไม่ส่งผลให้พนักงานสอบสวนมีความคิดที่ละเอียดและไตร่ตรองมากขึ้น การที่พนักงานสอบสวนมีระดับการศึกษาสูงและการศึกษาระดับต่ำมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกันนั้น อาจเกิดจากพนักงานสอบสวนประสงค์ที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยไม่คำนึงว่าสาขาวิชาที่ศึกษานั้นสอดคล้องกับงานของตำรวจหรือไม่

พนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการมากมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า พนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมรินทร์ ทัพพะวัฒนะ (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้วิจารณญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งเหตุอาชญากรรม (191) พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุราชการมากจะมีวิจารณญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุราชการน้อย สอดคล้องกับ ทิศนา แหมมณี (2544) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถทางสมองที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์และทักษะการคิดหลายประการ ด้วยเหตุนี้พนักงานสอบสวนที่มีอายุราชการสูงจึงมีประสบการณ์และมีทักษะในการพิจารณาไตร่ตรองวิเคราะห์สังเคราะห์และแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

พนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ทำงานสอบสวนมาก มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า พนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ทำงานสอบสวนน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แหมมณี (2544) ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น ด้วยเหตุนี้เมื่อพนักงานสอบสวนมีประสบการณ์ทำงานสอบสวนมากขึ้นจึงส่งผลให้มีการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ ศรีจันทร์ (2547) ศึกษาเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่

ตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่มีประสบการณ์การใช้อาวุธปืนมากมีความคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนเข้าทำการจับกุมผู้ร้ายมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่มีประสบการณ์การใช้อาวุธปืนน้อย

พนักงานสอบสวนที่ได้รับการฝึกอบรมสอบสวนมาก มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าพนักงานสอบสวนที่ได้รับการฝึกอบรมงานสอบสวนน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ ศรีจันทร์ (2547) ศึกษาเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ร้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านการสืบสวน จะมีวิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ร้ายที่ดีกว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านการสืบสวน

พนักงานสอบสวนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าพนักงานสอบสวนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aremeli et al (1998 อ้างใน นีออน พิณประดิษฐ์, 2546) ที่ศึกษาอิทธิพลของความต้องการทางอารมณ์สังคมที่มีต่อการสนับสนุนของหน่วยงานและการปฏิบัติงานของตำรวจ พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีผลทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการสนับสนุนทางสังคม จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของตำรวจผู้นั้นดีขึ้นแต่ก่อนที่จะถึงขั้นลงมือปฏิบัติหน้านั้น แสดงว่า ตำรวจผู้นั้นต้องมีการคิดไตร่ตรอง อย่างละเอียดรอบคอบแล้วจึงลงมือทำและผลการปฏิบัติงานนั้นก็จะออกมาดี แสดงให้เห็นว่าเมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคมแล้ว จะส่งผลให้ตำรวจผู้นั้นเกิดทักษะในการคิดอย่างพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

3. ตัวแปรทำนายสำคัญ ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน คือ การมีอายุราชการมาก การได้รับการฝึกอบรมงานสอบสวน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา สามารถทำได้ร้อยละ 83.70

7. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้บังคับบัญชาควรประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพนักงานสอบสวน เพื่อนำพนักงานสอบสวนที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาพัฒนา โดยจัดเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมแบบบูรณาการงานสอบสวนกับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนางานสอบสวนและส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

2. ผู้บังคับบัญชาตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 121/2537 ควรให้ความช่วยเหลือ ดูแล และให้การสนับสนุนพนักงานสอบสวนดังนี้

2.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional support) ผู้บังคับบัญชาควรให้การช่วยเหลือที่ทำให้พนักงานสอบสวนเชื่อว่า ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นอกเห็นใจ ดูแลให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ รวมทั้งแสดงความรัก ความผูกพัน ให้การยอมรับนับถือ และแสดงให้พนักงานสอบสวนผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าเขามีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน

2.2 การสนับสนุนด้านการประเมิน เปรียบเทียบ (Appraisal support) ผู้บังคับบัญชาควร

ให้การช่วยเหลือที่ทำให้พนักงานสอบสวนผู้ได้บังคับบัญชาเกิดการประเมินเปรียบ เทียบตนเองกับบุคคลอื่นในหน่วยงาน อันจะส่งผลให้พนักงานสอบสวนผู้นั้นเกิดความเข้าใจว่ามีผู้อยู่ในสถานการณ์เดียวกันที่ตนเองสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำให้พนักงานสอบสวนผู้ได้บังคับ บัญชาทราบว่า การกระทำของตนเองนั้นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ที่หน่วยงานกำหนดไว้หรือไม่ เช่น การได้รับข้อมูลย้อนกลับ การเห็นพ้องและการยอมรับพฤติกรรมของพนักงานสอบสวนผู้อื่น เพื่อนำไปใช้ประเมินตนเอง ซึ่งจะ ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

2.3 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information support) ผู้บังคับบัญชาควรให้การช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและการให้คำปรึกษา ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงาน หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวพนักงานสอบสวนได้ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือตัวอย่างคดีที่น่าสนใจตลอดทั้งคำพิพากษาฎีกาของศาล ที่ทันสมัยเสมอแก่ผู้ได้บังคับบัญชา เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

- จักรภพ ศรีจันทร์ (2547). การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนชั้นประทวน. รายงานการศึกษาคณะนิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฐิติพงษ์ อนุพงศ์พิพัฒน์. (2548). บทบาทของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ในการไกล่เกลี่ยคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ต่อศักดิ์ สะอาดพรรค. (2527). การใช้วิจารณ์ญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ: วิเคราะห์โดยหลักการทางสังคมศาสตร์ (ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าพนักงานตำรวจสายตรวจประจำกองกำกับการตำรวจนครบาล 11). วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทิตนา แหมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเจอร์
- นีออน พิณประดิษฐ์. (2546). ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการทำงานในข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ปกรณ์ ไพธังกูร. (2547). การสร้างแบบประเมินและการพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียน นายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2544). นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- สุชาติ ศรีสุวรรณ. (มีนาคม, 2540). ตำรวจกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม. มติชน, 3.
- อัมรินทร์ ทัพพะวัฒนะ. (2541). การใช้วิจารณ์ญาณเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุอาชญากรรม (191). วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Paul,R. (1993). Teaching Critical thinking. California : Center for critical thinking and Moral Critique.

Watson, G.B. and Glaser,E.M.(1980). Critical Thinking Appraisal: Manual for From A and B.

San Antonio : Harcourt Brace and Company.